Soek jy 'n fantastiese tutor?

www.teachme2.com/matriek

Byeengebring deur

teachme2

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/
NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

2022

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 70

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 38 bladsye.

Kopiereg voorbehou

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN **Beantwoord slegs EEN vraag.**		
VRAAGNOMMER	**PUNTE**	**BLADSYNOMMER**
1. *Kringe in 'n Bos*	35	4
2. *Die ongelooflike avonture van Hanna Hoekom*	35	7
3. *Meeulanders*	35	11
4. *Lien se lankstaanskoene*	35	15
AFDELING B: DRAMA **Beantwoord slegs EEN vraag.**		
5. *Poppie – die drama*	35	20
6. *Paljas*	35	23
7. *Fiela se kind – die drama*	35	27
AFDELING C: KORTVERHALE **Beantwoord vrae oor AL TWEE kortverhale.**		
8. *Spieëlbeelde*		
8.1 "Veertig sinkplate teen die suidewind"	18	31
EN		
8.2 "Die roep van die vleikuiken"	17	33
AFDELING D: GEDIGTE **Beantwoord vrae oor AL TWEE gedigte.**		
9. *Verskuns vir Eerste Addisionele Taal*		
9.1 "By die robot in Eerstelaan"	17	35
EN		
9.2 "pryslied"	18	37

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

NASIENRIGLYNE

- As 'n kandidaat in AFDELING A en B meer as een vraag beantwoord het, word net die eerste vraag per afdeling nagesien en 'n streep word deur die tweede vraag getrek.
- Indien net TWEE vrae in EEN afdeling beantwoord is, word slegs die eerste vraag nagesien.
- As 'n kandidaat twee antwoorde gee en die eerste antwoord is verkeerd, maar die tweede antwoord is reg, word die eerste antwoord nagesien en die tweede antwoord word geïgnoreer.
- As antwoorde verkeerd genommer is, word die antwoorde volgens die nasienriglyne nagesien.
- As 'n spelfout die betekenis van die antwoord beïnvloed, word die antwoord as verkeerd beskou. As die spelling nie die betekenis van die antwoord beïnvloed nie, word die antwoord as korrek beskou.
- By aanhalings word spelfoute en leestekenfoute nie gepenaliseer nie, maar woordorde moet korrek wees.
- As 'n kandidaat nie aanhalingstekens gebruik waar 'n vraag dit vereis nie, word die kandidaat nie gepenaliseer nie.
- By oop vrae verdien die rede/motivering die punt. GEEN punt word toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Kandidate hoef nie laasgenoemde te skryf indien die motivering JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE insluit/impliseer nie. As JA/NEE gestel is, moet die motivering daarby aansluit om die punt te verdien.
- Indien die kandidaat antwoorde met Engelse woorde in gee, druk die Engelse woorde toe en kyk of dit die antwoord beïnvloed. Indien nie, sien die antwoord na. 'n Uitsondering is die Engelse terminologie of woordeskat in die voorgeskrewe werke.
- Indien vergelyking gevra word, verdien die kandidate 2 punte of geen punte nie omdat twee kante vir 2 punte gestel moet word. Indien ironie, konflik en kontras gevra word, kan die kandidaat 1 punt verdien indien slegs een kant gestel is.
- Indien 'n verduideliking gevra word, moet die denkprosesse van die kandidaat gevolg word om te bepaal of die antwoord gegee is. Moenie slegs die eerste sin nasien nie.
- By aanhalings moet opdragte uitgevoer word, byvoorbeeld EEN WOORD beteken slegs een woord. Dit kan uitgelig word (aanhalingstekens, hoofletters, geglim of onderstreep).
- Indien die kandidaat twee of meer feite moet gee, kan dit in ('n) sin(ne) of met koeëlpunte gegee word. Sien eerste twee feite na, ongeag horisontaal of vertikaal.

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING A: ROMAN

VRAAG 1: *KRINGE IN 'N BOS* – Dalene Matthee			
VR NR	**ANTWOORD**		**PUNT**
1.1	• Saul wou nie langer die pad saam met sy pa stap wat nêrens heen lei nie. • Saul het nie saamgestem dat hulle olifante moes begin skiet nie. • Saul wou nie soos sy pa voor MacDonald pleit vir lewensnoodsaaklikhede nie. • Saul wou nie langer deel hê aan die uitroei van die Bos nie. • Saul wou wegkom uit die Bos/skewe sirkel van armoede. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
1.2	MacDonald het ... • geld/7 sjielings op Joram se skuld afgetrek. • geld/1 sjieling afgetrek omdat Saul volgens hom hom vergaap het aan skepe in die hawe/nie gewerk het nie. • gevoel die kos en slaapplek was voldoende betaling. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
1.3	Olifanttande/Ivoor		(1)
1.4	A/opstandig		(1)
1.5	• **Vóór** hierdie insident het Saul sy pa bewonder/aan hom geglo/na hom geluister. • **Ná** hierdie insident was Saul teleurgesteld in sy pa/het Saul oor dit wat sy pa gesê het, getwyfel/het Saul sy pa as 'n lafaard gesien. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
1.6.1	E/Saul het die geleentheid gekry om goud te kon delf.		(1)
1.6.2	D/Saul het besluit om Swellendam toe te gaan vir ander geleenthede.		(1)
1.6.3	B/Saul is in die sosiale kringe van Knysna aanvaar.		(1)
1.6.4	A/Saul het besluit om nie meer met die Pictor weg te gaan nie.		(1)
1.7	MacDonald Patterson		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.8	MacDonald het ... • dit gesê sonder dat hy die boswerkers regtig geken het/sy vooroordeel gewys. • opinies op grond van hoorsê uitgespreek. • Saul met hierdie woorde verneder. • veralgemeen. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
1.9	• Daar is vandag nog klasse-diskriminasie/mense wat dink hulle is beter as ander omdat hulle geld het. • Ouers probeer steeds voorskryf met wie hulle kinders vriende moet wees. • Daar is vandag steeds vooroordeel teenoor groepe mense. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
1.10	Ja. • Saul het elke geleentheid gebruik om sy lewe te verbeter. • Saul het besluit om 'n pad te loop wat êrens gaan uitkom. *(Aanvaar enige positiewe karaktereienskap gekoppel aan Saul se keuses vir sy toekoms, bv. ambisieus/hardwerkend/oopkop, planmaker, ens.)* *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
1.11	• Naasteliefde/empatie/hulpvaardigheid Kate het Saul gehelp om Engels te praat. • Respek Kate het Saul as haar gelyke gesien. • Nederigheid Kate het nie haar pa se snobisme gedeel nie. • Onskuld Kate het niks verkeerds in Saul of hul vriendskap gesien nie. *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Eienskap kan ook omskryf word om by bv. dankbaarheid uit te kom.)*		(2)
1.12	• Saul is deur al die ryk/vername/Engelssprekende mense van Knysna aanvaar/na alle sosiale geleenthede genooi/nie meer soos 'n bosmens behandel nie/nie meer as wild en vuil gesien nie. • Saul was baie gewild onder die meisies van Knysna. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
1.13	Kate het (vir die delwers se kinders) kom skoolhou/onderwys gegee/was 'n onderwyser(es).		(1)
1.14	• Saul het getwyfel oor die redes waarom Kate in die Bos was. • Hulle het verskil oor die pad wat die mense moes loop. • Kate en Saul verskil oor Saul se manier om die mense aan te jaag. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.15	bitter/ongelukkig/vernederd. Saul sal altyd onthou dat hy nie goed genoeg vir Kate en haar pa was nie. *(Enige EEN emosie en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
1.16	D/nog altyd belanggestel het in Saul en wat hy in sy lewe gedoen het.		(1)
1.17.1	MacDonald		(1)
1.17.2	MacDonald kon ... • die jongmense om verskoning gevra het vir sy onregverdigheid. • sy seën op hulle verhouding gegee het. • erken het dat hy hulle 'n lewe saam gun. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 1.17.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 1.17.2 te verdien.)*		(1)
1.18.1	die bewaring van die natuur		(1)
1.18.2	• Ek sal twee keer dink voordat ek plante en diere uitwis/vernietig. • Ek sal alles doen om die natuur vir my nageslag te bewaar. • Ek sal groen leef. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 1.18.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 1.18.2 te verdien.)*		(1)
1.18.3	• Mense soos MacDonald sou niemand kon uitbuit nie. • Die Bosmense sou slegs die hout gebruik het soos wat hulle nodig gehad het. • Die Bosmense sou weer bome geplant het om later te kon gebruik. • Die Bosmense sou nie in die skewe sirkel (van armoede) verval het nie. • Die Bosmense sou menswaardig kon lewe/self ryk kon word. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
1.19.1	• Na Saul se gesprek met Kate • Na Saul met Jozef gepraat het oor die Bos en die toekoms. • Na Oupoot se dood. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
1.19.2	Na hierdie gesprek het Jozef ... • erken dat hy Saul wou haat omdat Saul die moed gehad het om die bloubokkie se kop oop te kap. • erken dat hy niks meer weet nie, maar net dat dinge nie so in die Bos/tussen hulle kon aangaan nie. • besluit om op sy manier om te draai/hout aan Saul te verkoop. • gesê dat hy van nou af nooit weer deur iemand anders besit/vasgemaak sou word nie. • besef dat Saul reg was oor Oupoot wat nie sy kind (Jorampie) getrap het nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. VRAAG 1.19.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 1.19.2 te verdien.)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.20	• Saul wat die bloubokkie se kop oopgekap het. Ek was ontsteld om te lees dat die grootmense vir Saul gelieg het of self die lieg geglo het. • Die kalander wat afgekap is Ek was ontsteld omdat ek soos Saul voel dat bome ook kan voel. • Saul wat die brandmerk gedra het van alles wat in die Bos verkeerd gegaan het. Ek was ontsteld omdat Saul onskuldig was. • Die delwers wat die Bos uitroei en die olifante uitskiet. Ek was ontsteld om te sien dat mense alles sal verwoes net vir geld. • Oupoot se dood. Ek was ontsteld omdat Oupoot die skuld moes dra vir 'n ander olifant. *(Enige EEN insident en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
			[35]

VRAAG 2: *DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM* – Marita van der Vyver			
VR NR	**ANTWOORD**		**PUNT**
2.1	Mana het gesê ... • dat sy nie "Ma" genoem wou word nie, maar Mana. • sy glo nie in tradisonele rolle vir seuns en meisies nie. • dis ongesond om normaal te wees. • sy wou nie haar ongebore kind 'n naam gee nie, (want dit is seksisties). • sy wou 'n kind hê, maar nie 'n man nie. • sy wou Hanna "skep" (saam met haar gay woonstelmaat.) • draadjies sal Hanna se tande karakterloos laat lyk. • sy wou 'n proefbuisbaba hê. • die hele gesin moes saam op wittebrood gaan. • hulle moet Ditjie na water vernoem/Amanzi noem. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
2.2	• As bruidegom het sy klere meer as die bruid (Mana) s'n aandag getrek./Gavin was in wit geklee, die bruid in swart./Gavin was meer *glamorous* as die bruid. • Gavin het grimering aangehad en Mana nie. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
2.3	Fabienne		(1)
2.4	A/geïrriteerd		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.5	• Hanna sou nie graag alleen saam met haar (irriterende) broers wou vakansie hou nie. • Sharon sou opwinding aan die vakansie verskaf/was Hanna se beste vriendin/was bly om iemand/haar maat daar te hê om mee te praat/wat haar verstaan. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
2.6	• **Vóór** haar vyftiende verjaarsdag was sy skaam vir Gavin/geïrriteerd met hom omdat hy haar vorige veertien verjaarsdae gemis het/het sy gedink sy was nie goed genoeg vir hom nie/het Hanna gevoel Gavin verstaan haar nie/ het hulle niks in gemeen gehad nie/was Hanna onseker oor sy liefde vir haar/was sy bang Gavin tree vreemd op/het sy nie uitgesien daarna om hom te sien nie. • **Ná** haar vyftiende verjaarsdag het sy geweet dat hy omgegee het/gedink sy is fabulous/geweet dat hy trots op haar is/trots op Gavin gevoel/was hulle nader aan mekaar/het Hanna gevoel hulle het meer in gemeen/het Hanna hom beter leer ken/het sy gesien sy hoef haar nie vir hom te skaam nie/het sy hom aanvaar soos hy is. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
2.7.1	C/Die proefbuisbaba, Tibo, is gebore.		(1)
2.7.2	A/Hanna se droom oor Yann wat Jan was, het verdwyn.		(1)
2.7.3	B/Ongewone kuiergaste het mekaar beter leer ken.		(1)
2.7.4	E/Die koningin het erkenning gekry.		(1)
2.8	Beyers Mana		(2)
2.9	Baie kinders ... • voel ongelukkig in hulle gesinne/oor hulle ouers. • is skaam oor hulle familie-opset, byvoorbeeld egskeiding. • skep vir hulle 'n verbeelde gesin/dink die gras is groener elders. • het vooropgestelde/stereotipiese idees oor ouers/wat ouers behoort te wees. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.10	Ja. • Gavin het met almal moeite gedoen/voorbeelde kan genoem word. • Gavin kon 'n begrafnis in 'n fees verander. • Gavin het almal aanvaar soos hulle is. • Gavin het die beste van 'n slegte situasie gemaak. • Gavin het vir Margot oorreed om haarself te aanvaar/te groei/'n beter ma te wees. • Gavin het erken dat hy 'n slegte pa vir Hanna was/nie weggesteek wie hy was nie/was nie skaam oor wie hy was nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
2.11	• Dankbaarheid Sharon het die heeltyd vir Hanna gewys waarvoor sy dankbaar moet wees. • Positiwiteit Sharon het die goeie/mooi in ander/mense/situasies raakgesien. Sharon het Hanna aangemoedig om die mooi in ander raak te sien. • Optimisme Sharon het vir Hanna gewys dat haar gesin besonders is. • Bemoedigend Sharon moedig Hanna aan om grimering te dra/het vir haar gesê dat sy mooi lyk. • Eerlikheid/opregtheid/wysheid/dapperheid Sy het altyd vir Hanna gesê wat sy dink/was nie bang om van Hanna te verskil nie. *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Eienskap kan ook omskryf word om by bv. dankbaarheid uit te kom.)*		(2)
2.12	Hanna het gedink ... • Margot tree op asof sy 'n koningin is en bedien wil word. • gedink sy is 'n slegte ma/het haar kinders verwaarloos. • gedink sy is vol fiemies. • gedink alles aan haar is vals. • Margot het net aan haarself gedink/was egoïsties. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
2.13	Margot het ... • Hanna help mooimaak met haar verjaarsdag. • vir Mana gehelp met Ditjie se geboorte. • vir Hanna gesê sy is slim/vir haar komplimente gegee. • Hanna aangemoedig om haar lewensverhaal te skryf. • gesê sy sal bereid wees om die ouer vrou/moederfiguur in Hanna se boek te speel. • gesê sy gaan 'n naweek in die Kaap kuier nadat sy klaar haar rol in die televisieprogram geskiet het. • haar naels gesny om te help met Ditjie se geboorte. • vir Hanna 'n geskenk vir haar verjaarsdag gegee waarvan Hanna gehou het. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.14	In Amerika/Hollywood		(1)
2.15	dankbaar/gelukkig/beïndruk/opgewonde/verlig Margot sou betyds in Johannesburg kon wees./Luke (die loods) was vir haar aantreklik/sy het van Luke gehou. *(Enige EEN emosie en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
2.16	B/van Yann gehou het en graag tyd saam met hom wou deurbring.		(1)
2.17.1	Tibo en Amos/Hanna		(1)
2.17.2	• Tibo en Amos kon ... ○ ophou om grappies te maak oor haar digkuns. ○ verskoning gevra het omdat hulle haar privaatheid geskend het/in haar goed gekrap het. ○ sê hulle het nie die reg gehad om 'n deel van hulle verjaardagggeskenk terug te vra nie. • Hanna kon … ○ meer verdraagsaam wees. ○ begrip daarvoor hê dat hulle soos klein boeties optree. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 2.17.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 2.17.2 te verdien.)*		(1)
2.18.1	die moderne gesin se verhoudinge		(1)
2.18.2	• Ek sal verstaan dat daar ander tipe gesinne as myne bestaan/gesinne net soos my ingewikkelde gesin bestaan/om 'n gesin te wees, hoef jy nie heel/bloedverwante te wees nie. • In my moderne gesin sal ek probeer om verhoudinge te bou. • Ek sal begrip hê vir ander gesinne se aanpassings. • Ek sal empatie/'n sensitiwiteit hê met mense wie se gesinsopset verander. • Dit sal nie my lewe raak nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 2.18.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 2.18.2 te verdien.)*		(1)
2.18.3	• Yann sou dalk/moontlik ... ○ nie nodig gehad het om sy gevoelens vir almal weg te steek nie. ○ nie nodig gehad het om hom van almal te onttrek nie. ○ Margot en haar redes hoekom sy hom nie kon sien nie, beter verstaan het. • Yann en Margot sou 'n beter verhouding gehad het. • Yann sou nie so kwaad vir/aggressief/wantrouig teenoor Margot gewees het nie/haar vergewe het. • Amos kon jaloers gewees het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.19.1	• Nadat hulle as 'n gesin dinge saam begin doen het. • Nadat hulle as 'n gesin saam gelag/oefeninge gedoen het. • Toe die twee queens gekom het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

2.19.2	• Die kinders ...
	  ○ het minder gemor/gekla.
	  ○ wou almal agterbly op die berg.
	  ○ het geleer om as 'n gesin te funksioneer/mekaar te aanvaar.
	• Die twee queens het alles interessanter/opwindender/fassinerend gemaak.
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 2.19.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 2.19.2 te verdien.)
			(1)

2.20	• Gavin het op die tafel gedans. Hy tree so op om die kinders te vermaak. • Hulle het die helikopter se aandag probeer trek met (onder)klere aan 'n stok./Gavin het vir Margot gesê die loods sal haar nie in haar "fluorescent outfit" kon miskyk nie. Die helikopter moes hulle groepie dadelik kon sien. • Margot het vir Luke probeer beïndruk. Margot hou van al die aandag. • Die baba se kleredrag Dit moes vir Sharon se ouers snaaks gewees het om so iets te sien. • Margot en Gavin het vir Luke se aandag gekompeteer. Luke het styf tussen Margot en Gavin op die bank gesit. • Die baba se naam Dit het so baie gereën en nou gee hulle die baba 'n naam van water. *(Enige EEN insident en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
			[35]

VRAAG 3: *MEEULANDERS* – Esta Steyn			
VR NR	**ANTWOORD**		**PUNT**
3.1	In die Silkwood-kliniek/in 'n kliniek/in Kaapstad.		(1)
3.2	Ryna moes ... • die hoofman met sy ondersoeke oor die voëls help. • navorsing doen. • 'n boek met illustrasies oor die gewoontes van kusvoëls doen/teken. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
3.3	Ryna ... • wou nuut/oor begin. • wou nie herinner word aan die tyd toe sy Camilla was nie. • wou haar verlede vergeet/was bang dat iemand haar sou herken oor die insident in die Kaap. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.4	C/omgekrap		(1)
3.5	• **Vóór** die insident was Ryna gereed vir 'n nuwe begin/die werk op Meeuland/optimisties/positief/opgewonde oor die nuwe begin. • **Ná** die insident was sy bang/onseker/pessimisties/ontsteld/het sy onwelkom gevoel. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
3.6.1	B/Ryna het begrip gekry vir ander se swaarkry en nie net vir haar eie pyn nie.		(1)
3.6.2	A/Ryna het onlosmaaklik deel geword van die geheime op Meeuland.		(1)
3.6.3	E/Ryna het op Salamanderbaai begin skoolhou.		(1)
3.6.4	C/Ryna het die verantwoordelikheid geneem om Janka te versorg.		(1)
3.7	Doreen Elsabet		(2)
3.8	Ant Hansie het ... • sleg gevoel omdat Ryna die gesprek gehoor het. • besef dat Jacob bedoel het wat hy gesê het/dit was nie net 'n misverstand nie. • sleg gevoel oor Jacob se slegte maniere. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
3.9	• Sekere mense dink steeds sekere werke is slegs vir mans of slegs vir vroue. • Geslagstereotipering vind steeds plaas. • Sekere mense kan slegs met mans of slegs met vrouens werk. • Baie mense aanvaar steeds nie buitestanders as deel van hulle kring nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
3.10	Ja. Ryna het ... • opgestaan/oor begin nadat sy alles verloor het. • nie weggehardloop nadat Jacob haar so onwelkom laat voel het nie. • iemand anders se kind met liefde grootgemaak. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.11	• Gasvry(heid) Ant Hansie het alles gedoen om Ryna se verblyf so gemaklik moontlik te maak. • Respek Ant Hansie het almal met respek hanteer en Ryna *Juffrou* genoem. • Deernis/simpatie Sy het Ryna probeer troos oor die "misverstand". *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Eienskap kan ook omskryf word om by bv. dankbaarheid uit te kom.)*		(2)
3.12	Ryna het ... • weer 'n kind gehad vir wie sy liefde kon gee en versorg. • haar verlede aanvaar. • lief vir Jacob geraak. • weer 'n familie gehad vir wie sy kon lief wees/mense gehad wat vir haar omgegee het. • by Jannerik baie van die lewe geleer. • 'n nuwe lewe/beroep begin. • haar passie uitgeleef. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
3.13	Fred (Blanckenberg)		(1)
3.14	Ryna het ... • Elsabet gehelp met haar baba se geboorte. • Jacob met Janka gehelp omdat Elsabet terug is Salamanderbaai toe. • Elsabet gehelp deur die geheim van Janka se geboorte te hou/gehelp dat Fred nie uitvind dat Janka sy kind was nie. • Janka gevat om by Elsabet te gaan kuier. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
3.15	dankbaar/liefdevol • Hy het vir haar raad gegee oor haar toekoms/haar aangemoedig om haar kunstalent uit te leef/haar boek oor kusvoëls te doen. • Hy het na haar geluister en haar emosioneel sterker gemaak. • Hy was 'n goeie man/het haar die geleentheid gebied om uit die Kaap weg te kom. *(Enige EEN emosie en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
3.16	C/vir die eerste keer die wonders van die natuur kon beleef.		(1)
3.17.1	Schalk/Fred/Hermanus/die Blanckenbergs		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.17.2	• Schalk Deur vergifnis te vra vir al sy verkeerde dade teenoor Jacob veral oor Magrietjie wat hy verkrag het/Janka wat hy geskiet het. • Fred Deur aan Jacob skuld te erken oor sy verhouding met Elsabet. • Hermanus Deur aan Jacob te bely dat sy seuns hom 'n onreg aangedoen het. • Die Blanckenbergs Hulle kon bely dat hulle hom 'n onreg aangedoen het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 3.17.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 3.17.2 te verdien.)*		(1)
3.18.1	pyn, haat, vergifnis en genesing		(1)
3.18.2	Ek sal weet dat al beleef ek pyn of haat, ek iemand sal kan vergewe en dat ek gesond/heel sal kan word. *(Of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 3.18.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 3.18.2 te verdien.)*		(1)
3.18.3	• Elsabet, Jacob en Janka sou moontlik/dalk nog 'n gesin gewees het. • Die geheim oor Elsabet se baba se geboorte sou moontlik/dalk op die eiland gebly het. • Elsabet sou moontlik/dalk nog gelewe het. • Ryna sou moontlik/dalk nie 'n gesin/nuwe toekoms/vir Jacob gehad het nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
3.19.1	Met Attie se belangstelling in Ryna/Attie wat vir Ryna gevra het om te trou/die aand op die jettie toe Attie en Ryna saam gaan eet het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
3.19.2	Na die insident op die jettie het hy sy besorgdheid teenoor Ryna gewys. (Kan ook voorbeelde gee) *(Of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 3.19.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 3.19.2 te verdien.)*		(1)
3.20	• Die geheim rondom Janka se geboorte/Die feit dat Jacob, Ryna en Jannerik vir Elsabet gelieg het/Kinnie se baba is in 'n lapsak Meeuland toe. Ander mense het besluit of sy die waarheid van haar ma en pa moes ken. • Janka is op Kersdag geskiet. Janka was 'n onskuldige kind wat die slagoffer van grootmense se slegte dade was/se herstel was pynlik en stadig. • Elsabet se dood Janka moes weer van haar ma afskeid neem. • Jacob het tronk toe gegaan. Janka het haar pa vir 'n lang tyd verloor. *(Enige EEN insident en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
			[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 4: *LIEN SE LANKSTAANSKOENE* – Derick van der Walt			
VR NR	**ANTWOORD**		**PUNT**
4.1	• In die rekwisietekamer/kamer waar die skool se kostuums vir konserte gebêre word/by die skool • By juffrou Breytenbach/haar Afrikaans/dramajuffrou *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
4.2	Lien wou die geld gebruik om … • oorsee te gaan/'n vliegtuigkaartjie (Londen toe) te koop/uit haar omstandighede te ontsnap. • kos vir die huis te koop/die gesin te versorg/voorbeelde soos beenskutte vir Braam te koop, elektrisiteit/rekeninge te betaal. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde. Voorbeelde soos by kolpunt 2 kan slegs 1 punt verdien)*		(2)
4.3	Op die hoek/by die verkeerslig oorkant Roos se bedelplek/Johnny se hoek		(1)
4.4	A/ongemaklik		(1)
4.5	• **Vóór** die insident was Lien dankbaar vir sy geld/het sy hom gesien as iemand wat wou help/positief/veilig gevoel/In sy woonstel en op straat het Lien ongemaklik gevoel/oor die geld wat hy vir haar gegee het/hoe hy na haar gekyk het toe hy die geld vir haar gegee het. • **Ná** die insident het Lien Sproet negatief/as iemand met bybedoelings beleef/verkwalik dat hy haar soos 'n prostituut laat voel het/sy geld nie aanvaar nie/weersin vir hom gevoel/nie van hom gehou nie/hom gehaat/bang vir hom gevoel/onveilig/kwaad gevoel/hom nie vertrou nie. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
4.6.1	B/Lien het geleer om te praat as sy onregverdig behandel word.		(1)
4.6.2	C/Lien het geleer dat as jy hard werk, sal jy 'n tweede kans kry.		(1)
4.6.3	E/Lien het verneder gevoel, maar geleer dat ander mense jou nie oordeel oor jou ouers se optrede nie.		(1)
4.6.4	A/Lien het geleer dat almal nie seerkry dieselfde verwerk nie.		(1)
4.7	• Tannie Bets • Kuifie/Die dominee/Gerhard/Die predikantjie • Dirkie *(Enige TWEE)*		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.8	• Lien se pa het bedrog gepleeg/was in die tronk (vir diefstal). • Lien-hulle was nou arm/het swaar gekry/moes wegtrek/in 'n woonstel met min geld oor begin. • Haar ma het begin drink as gevolg van haar pa se oneerlikheid/die situasie waarin haar pa hulle laat beland het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

4.9	• Kinders ...
	  ○ skinder maklik oor 'n nuwe kind by die skool sonder om te weet hoe seer dit maak/is baie skerp in hulle kritiek/aanvaar nie sommer 'n nuweling in die skool nie/is altyd nuuskierig oor die nuwe kind se storie/situasie/waar hulle vandaan kom.
	  ○ voel skaam/verleë as hulle slegte huislike omstandighede het en ontttrek/beoordeel mekaar op grond van hulle huislike omstandighede/is steeds sensitief vir kritiek/opmerkings oor hulle huislike lewe/is bang ander vra hulle uit oor hulle huislike omstandighede.
	• Baie kinders het moeilike huislike omstandighede/se ouers drink/se ouers is in die tronk/se ouers sorg nie goed vir hulle nie/kom uit gebroke huise en dit gaan emosioneel/finansieel swaar/moet die rol van 'n ouer oorneem en finansieel sukkel.
	• Baie mense glo steeds 'hou die blink kant bo'/hou die probleme in jou lewe geheim/steek die negatiewe dinge in jou lewe weg.
	• Nuwe kinders pas moeilik aan by 'n nuwe skool.
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)
			(1)

4.10	Nee. Lien se ma ... • het te veel gedrink/was die meeste van die tyd/altyd geel/dronk. • het nie werk toe gegaan nie/haar werk verloor. • het gesteel. • het nie vir haar kinders gesorg nie/net aan haarself gedink. • het dronk by die skool opgedaag. • het haar verlies/pyn op 'n negatiewe manier hanteer/opgegee toe haar man tronk toe is. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.11	• Vrolikheid/lewensvreugde/entoesiasme Al het Tibbey gebedel, het hy grappies met almal gemaak. • Respek/dankbaarheid Tibbey het almal bedank wat iets vir hom gegee het. • Uithouvermoë/aanpasbaarheid Hy het niks gehad nie en toe nog sy bene verloor, tog het hy by die situasie aangepas/aanhou glimlag/gewerk. • Vriendelik/hulpvaardig/behulpsaam/mensekennis/omgeemens/ optimisities/onselfsugtig/positiwiteit/verwelkomend Hy het vir Lien goeie raad gegee/haar betrek/vertel hoe om te bedel/ gesien Lien het ondersteuning nodig/was Lien se klankbord oor haar omstandighede. *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Eienskap kan ook omskryf word om by bv. dankbaarheid uit te kom.)*		(2)
4.12	• Lien het hulle kind opgepas vir sakgeld. • Hy het Lien se ma na 'n rehabilitasiekliniek toe gevat. • Die kerk/hy het geldelik gehelp tot dit beter gaan/het geld gegee sodat Lien kon ophou bedel/voltyds by die skool wees/beter kans hê om matriek te slaag. • Kuifie het genoem dat die laerskool 'n musiekjuffrou soek as haar ma sou belangstel. • Hy het gaan verduidelik en haar ma het net 'n waarskuwing gekry na die diefstal. • Hy het vir tannie Bets gevra om na hulle te kyk. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
4.13	Norah (Jones se musiek)		(1)
4.14	Dirkie het … • vir haar werk by die salon aangebied. • haar gehelp om Tibbey op te spoor ná sy ongeluk. • haar na Tibbey/die hospitaal toe gevat ná die ongeluk. • nie petrolgeld gevra toe hy haar na Tibbey in die hospitaal geneem het nie. • Lien vir tee en kaaskoek genooi, nadat Christien dronk by skool opgedaag het. • voorgestel dat Lien Kuifie vir hulp moes gaan vra. • hom oor haar ontferm toe sy kouekoors gehad het/Lien kalm gekry na Tibbey se ongeluk/Sproet se optrede. • Donovan probeer oortuig om haar nie af te dank nie. • ook vir Lien 'n geleentheid gegee van die werk af. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.15	bitter/ongelukkig/verneder/aggressief/kwaad/opstandig/geïrriteerd /verleë/skaam/gefrustreerd • Lien wou nie gehad het iemand moes oor haar lewe besluite neem nie/het gevoel hy behandel haar soos 'n kind. • Lien wou nie gehad het iemand moes weet hoekom sy bedel nie/wou gehad het dit moes haar geheim bly/het heeltyd gehoop niemand herken haar nie. • Lien wou niemand se hulp/simpatie gehad het nie. • Lien het aanvanklik nie van Kuifie/sy manier om haar te dwing, gehou nie. • Lien sou daardie dag nie meer kon bedel nie. *(Enige EEN emosie en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
4.16	C/geweet het wanneer sy uitgevang is en eerder die eerlike pad moes stap.		(1)
4.17.1	Lien se pa/Braam/Tannie Bets/Kuifie/Harry *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

4.17.2	• Lien se pa kon erken dat hy ...
	  ○ vir almal se spanning verantwoordelik was.
	  ○ Lien en haar ma se situasies veroorsaak het.
	  ○ verkeerd opgetree het/om vergifnis vra vir sy verkeerde optrede.
	• Braam kon meer help/betrokke wees om Lien se las te verlig/bydra tot 'n beter atmosfeer.
	• Tannie Bets kon meer inspring en die kerk vroeër bewus/betrokke maak/Lien se ma raad gee.
	• Kuifie/die kerk kon die gesin van meet af aan meer besoek het/Lien se ma ondersteun of raad gegee het.
	• Harry. die sielkundige, is opgelei om spanning/konflik in families met probleme te hanteer.
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 4.17.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 4.17 2 te verdien.)
			(1)

4.18.1	die keuses wat mense maak, beïnvloed ander se lewens		(1)
4.18.2	• Ek sal twee keer dink voordat ek bedrog pleeg/drink, (want my keuses vernietig ander se lewens.) • Ek moet dink voordat ek iets verkeerds doen, want dit raak ander mense ook/Ek sal probeer om die regte keuses te maak/Ek sal altyd seker maak my keuses is tot voordeel van myself en ander. • Ek sal die voordele en nadele van my aksies goed deurdink. • Ek sal nie impulsief optree in situasies nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 4.18.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 4.18.2 te verdien.)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.18.3	Lien sou moontlik/dalk ... • nie so goed gedoen het in matriek soos sy kon nie. • vir die res van haar lewe moes bedel. • soos Tibbey raakgery kon word. • deur iemand soos Sproet misbruik kon word. • nie die hulp gekry het wat sy en haar gesin nodig gehad het nie. • nie toelating vir studies gekry het nie. • haar tot prostitusie wend om geld te maak. • iets verkeerds doen wat haar skaam maak. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
4.19.1	Met Lien se besoek aan haar pa in die tronk./Toe Lien haar pa vergewe het. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
4.19.2	• Lien kon wys hoe seer haar pa se optrede haar en die gesin gemaak het. • Lien kon hoor wat haar pa se redes en verduideliking was. • Lien kon sien dat haar pa oud en hartseer lyk. • Lien kon haar pa nie meer haat soos sy wou nie/hom vergewe. • Lien het onthou hoe hy altyd na haar gekyk het en sy wou huil. • Lien het jammer gevoel vir haar pa wat wonder of hulle hom ooit sou vergewe. • Lien het vir hom droëwors gegee/sy hand vasgehou/sleg gevoel toe sy haar hand weggetrek het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde Vraag 4.19.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 4.19.2 te verdien.)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.20	• Lien se ma wat so dronk was/elke keer wat sy dronk op die vloer gesit en musiek luister het/Lien en Wouter wat haar in die bed moes sit/Haar ma wat die boks wyn uithaal. (Enige insident wat verband hou met die ma se drankmisbruik) Haar ma het nie haar kinders raakgesien nie/Lien moes toe die versorger word/wat kla oor die duur kos. • Braam het na die ou video's gekyk. Braam kon met niemand oor sy pa praat nie/Braam het nodig gehad om met iemand te kon praat oor sy pa, ma en lewe. • Lien wat die yskas oopmaak en daar is byna niks in nie. 'n Kind behoort nie so te leef nie. • Die aand na die Sproet-insident. In so 'n tyd het 'n dogter haar ma nodig. • Toe Lien se ma weer begin drink het/haar werk verloor het/elke keer net roereiers en roosterbrood gemaak het om te eet. Lien wat vir haarself wyn skink uit desperaatheid en dit drink/die klavier gespeel het en geskree het dat hulle dit kan verkoop vir kosgeld/'n Kind behoort nie so te leef nie. • Lien wat alles in die huis moes doen. ‘n Kind is nie veronderstel om alles in die huis te doen nie. • Deon wat by Braam kuier. Lien wat moes hoop hy wou nie daar eet nie, want daar was nie genoeg kos nie. • Die kere toe Lien alleen in die huis was. Dit beklemtoon haar hartseer en eensaamheid. *(Enige EEN insident en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Die insident moet regtig relevant wees en die motivering moet daarby pas.)*		(2)
			[35]
	TOTAAL AFDELING A:		**35**

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING B: DRAMA		
VRAAG 5: *POPPIE – DIE DRAMA* – Elsa Joubert en Sandra Kotze		

VR NR	ANTWOORD		PUNT
5.1	Lambertsbaai		(1)
5.2	• Poppie het daarvan gehou om saam met ouma Hannie te gaan hout maak in die veld. • Poppie het geweet sy is na aan Ouma Hannie se hart. • Ouma Hannie het haar geleer hoe om die hout op haar kop te dra. • Ouma Hannie het haar die Xhosa-geloof/gebruike geleer. • Dit was 'n tyd van 'n gelukkige gesinslewe. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
5.3	Jakkie/haar lieflingbroer/jongste broer/Jakkalsie/Eric		(1)
5.4	A/lief vir		(1)
5.5	• **Vóór** die tyd wou Poppie nie trek nie, want sy wou nie vir Stone alleen agterlaat nie. • **Ná** hulle die huise begin platslaan het, het sy gevrees vir haar lewe en wou sy trek. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
5.6.1	D/Poppie het nie 'n permanente werkspermit in die Kaap gekry nie.		(1)
5.6.2	A/Die kinders het gewys hulle het hulle respek vir die grootmense verloor.		(1)
5.6.3	B/Bonsile was ontevrede om in Mdantsane te gaan bly.		(1)
5.6.4	E/Poppie se dogters het by haar skoonouers gaan woon.		(1)
5.7	Ouma (Hannie) Poppie		(2)
5.8	• Poppie moes skool verlaat. • Poppie kon nie (soos haar broers) kind wees nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
5.9	Onskuldige mense/kinders kry swaar omdat hulle ... • deur bendes betrek word by sake wat niks met hulle te doen het nie. • in die middel van ander mense se geweld beland. • deur gevoellose mense misbruik word. • steeds 'n politieke speelbal is. • nie gevra het om buite die huwelik gebore te word nie/ouers nie vir hulle kan sorg nie. • steeds die onskuldige slagoffers van misdaad is/in onluste sterf. • steeds die slagoffers van grootmense se probleme/geweld/haat is. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

5.10	Ja.
	• Stone het besluit om …
	  ○ enige werk te doen om geld te verdien.
	  ○ by Philippi melkery te gaan werk/in minder ideale omstandighede te gaan werk.
	• Stone was hardwerkend/onselfsugtig/netjies op homself en sy kleredrag/hy het sy gesondheid in gevaar gestel om 'n werk, huis, verblyfpermit te kry/hy het goed vir Poppie en sy kinders gesorg/homself afgeskeep om geld vir hulle te gee.
	• Stone het besluit om met baie min in die Kaap tevrede te wees om vir sy gesin in Mdantsane te sorg./Poppie en sy gesin nie met sy te belas gesondheidsprobleme nie
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)
			(1)

5.11	• Geloof Ouma Hannie het vir Poppie geleer hoe belangrik kerk is sodat sy haar kinders ook so kon grootmaak. • Liefde vir haar kleinkinders Poppie het ook vir haar kleinkind gesorg. • Liefde vir haar eie kultuur Sy het die kinders gedwing om ook isiXhosa te leer praat/Sy was erg oor haar kultuur. *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Eienskap kan ook omskryf word om by bv. dankbaarheid uit te kom.)*		(2)
5.12	Die kinders het ... • die grootmense gedwing om baie water te drink. • 'n veer in hulle kele gedruk om hulle te laat braak/naar te laat word. • die grootmense geslaan. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
5.13	Jakkie het ... • saam met die kinders betoog. • 'n polisieman geskiet/hom skuldig gemaak aan poging tot moord en sabotasie. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
5.14	• Ná Stone se dood het sy sonder 'n permit in die Kaap gaan werk. • Die polisie het gesê almal moes direk na hulle huise gaan en Poppie het eers water by die kraan gaan haal. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
5.15	negatief/desperaat/wanhopig Hy het nie hoop gehad nie/het gedink daar is geen kans/toekoms vir hulle nie/was bereid om te sterf vir sy oortuigings. *(Enige EEN emosie en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
5.16	C/vir Poppie wou help.		(1)
5.17.1	Die polisie		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

5.17.2	Die polisie kon … • die gevegte gestop het. • ophou om geweld aan te moedig. • met die twee groepe vergader het. • kinders gevang het. • drankverkope beheer het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 5.17.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 5.17.2 te verdien.)*		(1)
5.18.1	onregverdigheid teenoor mense.		(1)

5.18.2	• As ek in 'n posisie van gesag is, sal ek twee keer dink voordat ek mense dwing om iets te doen sonder om eers met hulle daaroor te gesels. • Ek sal mense nie sonder rede uit hulle gevestigde behuising verskuif nie. • Ek sou beter verstaan/simpatie hê met mense wat gedwing word om iets teen hulle sin te doen. • Ek moet bewus wees daarvan dat mense my dalk onregverdig sal behandel. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 5.18.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 5.18.2 te verdien.)*		(1)
5.18.3	Poppie sou moontlik/dalk ... • 'n werkspermit in die Kaap kon kry/makliker 'n pas kon kry. • in die Kaap/by haar man kon aanbly. • nie nodig gehad het om gedurig van werk te verander nie. • nie na Mdantsane gestuur word nie. • haar skoolgaande kinders by haar kon hou. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
5.19.1	Ná Vukile se dood. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
5.19.2	**Vroeër** het Poppie geveg vir alles wat sy wou gehad het, maar **ná** Vukile se dood het sy besef dat die lewe moet aangaan/sy nie die gang van die lewe kan bepaal nie/die mens wik, maar God beskik. *(Of soortgelyk aan bogenoemde. Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 5.19.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 5.19.2 te verdien.)*		(1)
5.20	• Mrs Swanepoel het vir Poppie komplimente gegee/haar menswaardig behandel/goed betaal/was regverdig teenoor haar. Mrs Swanepoel het raakgesien dat sy 'n goeie en harde werker is. • Mrs Swanepoel het vir Poppie haar pas uitgesorteer. Mrs Swanepoel het gesien hoe Poppie moes sukkel om 'n pas te kry. • Mrs Swanepoel het vir Poppie gesê hoe nodig sy haar het. Poppie het net altyd gewerk sonder om gewaardeerd te voel. *(Enige EEN optrede of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
			[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 6: *PALJAS* –Chris Barnard

VR NR	ANTWOORD		PUNT
6.1	Manuel/die nar		(1)
6.2	Nollie het ... • vir Hendrik plate gebring. • saam met Hendrik op die stoep gekuier. • saam met Hendrik 'n knertsie/dop gedrink. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
6.3	Hy kon ... • 'n klomp sakdoeke aan mekaar vas toor. • met balletjies goël/(plastiek)balletjies uit sy mond laat kom. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
6.4	C/nie herinner wou word aan Willem se probleem nie.		(1)
6.5	• **Vóór** die insident het hulle baklei/nie oor hulle probleme gepraat nie/'n swak verhouding gehad. • **Ná** die insident het hulle vir die eerste keer oor hulle probleme gepraat/hulle verhouding het verbeter. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
6.6.1	D/Hendrik het gereeld na kleiner stasies toe getrek.		(1)
6.6.2	A/Die dorpsmense het skinderstories oor Willem versprei.		(1)
6.6.3	B/Emma het begin klavier speel.		(1)
6.6.4	E/Nollie kon Emma oorreed om saam Volstruisdans toe te gegaan.		(1)
6.7	Emma Jan Mol		(2)
6.8	Oudokter het gesê dat .. • dit Hendrik se skuld was dat Willem nie praat nie. • dit 'n angstoestand was. • Willem geskrik het vir iets/bang was vir iets. • Willem iets gesien het wat hy nie kon verwerk nie. • Willem net doodgewoon ongelukkig met die lewe was. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
6.9	• Gesinslede kommunikeer steeds nie goed/op die regte manier met mekaar nie. • Jaloesie vernietig steeds gesinne. • Spanning affekteer steeds gesinne om normaal en spontaan te funksioneer. • Gesinne met swak verhoudinge kan nie oor belangrike sake met mekaar praat nie. • Rondtrek van plek tot plek dra by tot die onstabiliteit van die gesin. • Baie gesinne is ongelukkig. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

6.10	Ja. • Hendrik het Katrien/sy gesin gekomplimenteer. • Hendrik is ordentlik/spoggerig aangetrek vir die geleentheid. • Hendrik se lawwe gedigaanhalings sorg vir 'n vrolike/gelukkige atmosfeer. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
6.11	• Respek Hy het haar nooit gedwing om iets teen haar sin te doen nie/het haar eer teen ander mans verdedig. • Geduld Hy het Emma tyd gegee om te besluit wat sy wou hê. *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Eienskap kan ook omskryf word om by bv. dankbaarheid uit te kom.)*		(2)
6.12	• Jan Mol het hom geskiet./Hy is geskiet. • Hendrik het hom die huis ingedra (sodat hulle hom kon versorg). *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
6.13	(Sy) konsertina.		(1)
6.14	Hendrik het ... • Manuel gehelp toe hy seergekry het. • 'n vreemde man in sy huis ingebring. • die dorpsmense ná die Volstruisdans vergewe/in sy huis verwelkom. • Jan Mol se geweer teruggegee. • nooit vir Frans geslaan/verwilder nie, (al was Hendrik baie jaloers en kwaai). *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
6.15	dankbaar/vriendelik/positief/simpatiek • Manuel se paljas het sy gesin gesond gemaak/Willem weer laat praat. • Hy praat met hom asof hy 'n ou vriend is./Hendrik maak grappies met Manuel/help hom genees. *(Enige EEN emosie en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
6.16	D/rusteloos begin word het.		(1)
6.17.1	Die dorpsmense/groepe/enkelinge in die dorp bv. Jan Mol/gemeentelede /kerkraadslede *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

6.17.2	• Die dorpsmense kon ... ○ die waarheid praat. ○ ophou om skinderstories/liegstories oor Willem te versprei. ○ begrip getoon het vir dit waardeur die McDonalds gegaan het. ○ hulle eie opinies oor die McDonalds vorm eerder as om die dominee blindelings te volg/kon die McDonalds eerder leer ken het voor hulle hul opinies gevorm het. • Ander kerkmense kon 'n hand van vriendskap/ondersteuning aan die gesin gegee het. • Jan Mol kon aan die dominee en die McDonalds erken het dat hy stories/skinderstories versprei het en om verskoning vra. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 6.17.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 6.17.2 te verdien.)*		(1)
6.18.1	swak kommunikasie in gesinne		(1)
6.18.2	• Ek sal ... ○ leer om beter met my gesinslede te kommunikeer. ○ leer om te praat oor dinge wat saakmaak. ○ tyd maak om met my gesin te gesels. ○ daarop fokus om te sê hoe ek regtig voel. ○ soms met mense swak kommunikeer en dit sal lei tot misverstande. • Goeie kommunikasie sal my verhoudings met mense verbeter. • Swak kommunikasie sal my verhoudings met mense versleg. • Mense sal soms swak met my kommunikeer en dit sal lei tot misverstande. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 6.18.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 6.18.2 te verdien.)*		(1)
6.18.3	Die gesin sou moontlik/dalk ... • steeds nie belangrike sake met mekaar bespreek het nie. • ongelukkig gebly het. • teruggeval het op hul ou manier van dinge doen. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
6.19.1	• Toe hulle saam na die perdeblomme gaan kyk het. • Toe Emma foutloos klavier gespeel het en Nollie dit waardeer het. • Die aand ná die Volstruisdans *(Enige EEN osoortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
6.19.2	Emma ... • was speels/effe flankerend. • het nie haar hand weggetrek toe Nollie sy hand op hare neergesit het nie/foutlose harmonie na die klavierspel. • het nie weggetrek toe Nollie haar probeer soen nie/was alleen saam met Nollie in die eetkamer. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 6.19.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 6.19.2 te verdien.)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

6.20	• Nollie wat vir Emma met sy fiets omgestamp het. Nollie wou so graag 'n goeie indruk maak/'n verhouding hê dan gebeur so iets. • Nollie wat Emma onkant in die sinkbad gevang het. Emma kon nie uitklim nie en moes na Nollie luister/sy uitnodiging aanvaar. *(Enige EEN insident en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
			[35]

VRAAG 7: *FIELA SE KIND – DIE DRAMA* – Dalene Matthee

VR NR	ANTWOORD		PUNT
7.1	Fiela (Komoetie)/Sy ma		(1)
7.2	• Benjamin moes aan die magistraat kon bewys die Komoeties is nie arm/kaalgat nie/kon vir hom sorg. • Die vyf sjielings was vir "ingeval" (die magistraat vra of hy geld het.) *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
7.3	Barta was bang ... • die boswagter sou die merke sien. • Elias sou in die moeilikheid beland. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
7.4	D/desperaat		(1)
7.5	• **Vóór die eerste besoek** aan Knysna was Fiela optimisties/bang maar hoopvol/vol vertroue/positief./Fiela was kwaad/onrustig/ onseker/bekommerd/desperaat. • **Ná die eerste besoek** was Fiela hartseer/verslae/omgekrap/ moedeloos/ontmoedig/kwaad/ontsteld/het sy gevoel asof daar 'n vonnis oor haar uitgespreek is/asof iets afgesterf het sonder dat jy kon groet/'n gevoel van onwerklikheid beleef. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
7.6.1	C/Die magistraat het uitspraak gegee in die hofsaak.		(1)
7.6.2	D/Fiela het vir Lukas/Benjamin die Laghaans se grond gegee.		(1)
7.6.3	A/Lukas/Benjamin het Lange Kloof toe gegaan.		(1)
7.6.4	B/Lukas/Benjamin het vir Kaliel ontmoet.		(1)
7.7	• Barta • (Ant) Gertjie • Elias *(Enige TWEE)*		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

7.8	Nina kon haar geheim/bottels/liefde vir musiek met iemand/hom/'n maat deel. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
7.9	Mense ... • hou nie hulle beloftes nie. • maak maklik misbruik van ander mense se onkunde/van hulle mag. • vertrou die wet en word dan teleurgestel. • se toekoms/lot is steeds in die hande van dié met mag. • se bevooroordeeldheid/idees oor ander bepaal steeds hulle aksies. • vertel steeds leuens/lieg/bedrieg/behandel mense sleg. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
7.10	Nee. • Nina het Elias se opdrag om nie Bos toe te gaan nie, geïgnoreer. • Nina het geen respek vir haar pa/Elias gehad nie. • Nina was rebels/opstandig/het teëgepraat/het haar pa se reëls gebreek. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
7.11	• Onmenslik/nie menslik nie Elias het gesê hy sal Fiela deur die magistraat laat vang/Fiela weggejaag/gedreig om die hond op haar te steek as hy honde sou hê. • Onbeskof/ongemanierd/ongeskik/kortaf Hy het lelik met Fiela gepraat. • Rassisties/meerderwaardig Hy het sonder respek van Fiela gepraat/haar 'n bruinvel genoem. *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Eienskap kan ook omskryf word om by bv. dankbaarheid uit te kom.)*		(2)
7.12	• Om te gaan werk/Die Boswagter/Mister Kapp het vir haar werk gekry/ Nina moes gaan kinders oppas. • Nina moes gaan werk vir geld vir die Van Rooyens/Nina moes gaan geld verdien om vir Elias te gee. • Nina was te oud om net in die Bos rond te loop. • Elias het so besluit/Nina was net nog 'n mond om te voed./Nina as arbeider in die Bos beteken weinig vir Elias. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
7.13	Miss Weatherbury/die Engelsvrou/die vrou by wie Nina (in Knysna/op die dorp) gewerk het.		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

7.14	• Die besluit wat Fiela gemaak het om Benjamin in te neem. • Die sensusmanne het besluit om Benjamin se lewe/kindwees by Fiela weg te vat/Fiela by die magistraat te rapporteer. • Die besluit wat die sensusmanne geneem het om nie vir Fiela saam Knysna toe te vat nie, het veroorsaak dat sy nie in die hof was toe Mr. Goldsbury sy finale beslissing gegee het nie. • Die besluit wat Lange gemaak het om in Barta se oor te fluister dat sy die seun met die blou hempie moes kies. Barta het in die hof gesweer Benjamin is haar verlore kind/seun. • Die besluit deur Barta om te lieg, sy het tog geweet dat Benjamin nie haar kind was nie. Die magistraat het besluit dat hy saam met die Van Rooyens moet gaan./Die magistraat het besluit om Fiela te belet om na hom toe te gaan. • Die besluit van John Benn om Lukas werk aan te bied het hom die geleentheid gegee om nie weer terug Bos toe te gaan nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
7.15	Hy was lief vir Fiela/trots op haar/het haar waardeer/positief oor haar gevoel/haar respekteer/bewonder/opgekyk na haar/haar as rolmodel gesien. Fiela het hom die regte waardes in die lewe geleer/geleer hoe om die beste van 'n slegte saak te maak/hoe om te oorleef/wat dit is om liefde in 'n gesin te hê/geleer om nie op te gee nie./Hy dink heeltyd aan Fiela/haar woorde/lesse. *(Enige EEN emosie en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
7.16	B/met haar geheim vertrou het.		(1)
7.17.1	Barta		(1)
7.17.2	Sy moes net erken dat sy die verkeerde kind gekies het/gelieg het./Sy kon hulle die waarheid vertel het. *(Of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 7.17.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 7.17.2 te verdien.)*		(1)
7.18.1	die soeke na identiteit		(1)

7.18.2	• Ek sal ...
	  ○ ander mense wat deur hierdie soeke gaan, beter verstaan.
	  ○ besef dat my soeke na identiteit normaal is.
	  ○ verstaan dat dit normaal is om te wonder waar jy hoort/inpas.
	  ○ wonder oor die pad wat my lewe gaan loop.
	  ○ self kan kies wie ek wil wees/waar ek hoort/inpas.
	• As ek weet wie ek is /waar ek hoort, sal ek meer selfversekerd deur die lewe gaan, meer suksesvol wees./besef ek is nie beter of slegter as ander nie.
	• Hierdie tema sal nie my lewe beïnvloed nie.
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 7.18.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 7.18.2 te verdien.)
			(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

7.18.3	• Lukas/Benjamin sou dalk/moontlik nie ... ○ nodig gehad het om so identiteitsloos te voel nie. ○ so geworstel het met sy gevoelens vir Nina nie. ○ Bos toe hoef te gegaan het nie/hoef weg te gegaan het van Fiela-hulle af nie. • Fiela sou die geleentheid gekry het om te wys dat sy beter vir Benjamin kon sorg as Barta. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
7.19.1	• Nadat Nina by Miss Weatherbury/die Engelse vrou begin werk het. • Toe Nina self oor werk in Knysna besluit het. • Toe Benjamin/Lukas ook in Knysna was. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
7.19.2	• Nina het begin opstaan teen Elias/wou nie meer haar geld vir hom gee nie. • Nina wou nie meer Bos toe/na haar ouers toe gaan nie. • Nina het meer soos 'n dame/beskaafd begin optree. • Nina was nie meer alleen nie/was gelukkig. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde Vraag 7.19.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 7.19.2 te verdien.)*		(1)

7.20	• Toe Fiela gebid het dat die sensusmanne nie vir Benjamin moet sien nie/Toe die sensusmanne Benjamin sien en so geskok reageer, het Fiela so gebid dit moes nie gebeur nie. Fiela was bekommerd omdat Benjamin 'n wit kind by 'n bruin gesin was. • Toe die sensusmanne Fiela sonder respek behandel het. Die sensusmanne het neerhalend/lelik met Fiela gepraat. • Toe Benjamin van sy ouers af weggeneem is en saam met vreemde mense moes gaan. Dat 'n klein seuntjie van sy ma af weggevat is net om ‘n man se krag te wys./Benjamin het net vir Fiela/die plaas/Langekloof/die Komoeties geken. • Die sensusmanne wat vir Benjamin uitgevra het. Hy was nog 'n kind/het nie besef watter gevolge die ondervraging kon inhou nie. • Benjamin is as baba by Fiela se deur gelos. Dit het Benjamin se identiteitskrisis veroorsaak. • Fiela het nie in die hof kans gekry om haar saak te stel nie. Lukas is aan die van Rooyens toegeken./Dit is onregverdig. • Toe Benjamin oor en oor vir die magistraat gesê het dat hy Fiela Komoetie se hanskind was. 'n Kind praat uit sy hart uit. • Toe die Magistraat sê Benjamin is 'n Van Rooyen. Die verlies van sy liefdevolle kindwees. *(Enige EEN insident en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
			[35]
	TOTAAL AFDELING B:		**35**

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING C : KORTVERHALE			
VRAAG 8: *SPIEËLBEELDE*			
8.1: 'VEERTIG SINKPLATE TEEN DIE SUIDEWIND' – Dana Snyman			
VR NR	**ANTWOORD**		**PUNT**
8.1.1	Tshing		(1)
8.1.2	Johannes ... • het sy huis se deur met trots oopgesluit om die binnekant vir die verteller te wys. • kon vertel waar hy (al) sy boumateriaal gekry het. • kon vir die verteller al die projekte binne en buite sy huis wys waarmee hy nog besig was. • kon wys dat hy alles self gedoen het. • het nie 'n oomblik gehuiwer toe die verteller hom uitvra nie. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
8.1.3	(Drie) dakplate/materiaal vir sy dak/sinke		(1)
8.1.4	B/respek		(1)
8.1.5	• **Vóór** hy die binnekant van Johannes se huis gesien het en met hom gesels het, het hy gedink Johannes se huis is maar net 'n gewone huis soos al die ander in die township./Die verteller het sy huis as 'n sinkkaia/'n makuku gesien voordat hy ingegaan het. • **Ná** die gesprek en nadat die verteller die binnekant gesien het, het hy besef dat dit 'n unieke/besonderse huis/eie aan Johannes is/'n huis wat Johannes se lewensverhaal vertel./Die verteller het besef hoe spesiaal die huisie is/waardeer hoe Johannes van weggooigoed 'n huis vir hom gemaak het/besef hoe waardevol die ou besittings vir Johannes is. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
8.1 6 (a)	B/Die verteller het Johannes se huis besoek.		(1)
8.1.6 (b)	D/Johannes het groen verf present gekry.		(1)
8.1.6 (c)	A/Johannes het 'n nommerplaat bokant sy voordeur gehang.		(1)
8.1.6 (d)	C/Die verteller het agtergekom wat Johannes se regte naam was.		(1)
8.1.7	• Lifebuoy/seep • tabak • paraffien • piesangs • sweet *(Enige TWEE)*		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.1.8	• Dit was vroeër hulle bank. • Dit herinner die verteller ... ○ aan sy kinderjare/die TV-kinderprogramme wat hy op daardie bank gekyk het. ○ aan sy ma (wat die bank by Beares gekoop het). ○ aan sy huis waar hy grootgeword het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
8.1.9	• Ons is geneig om neer te kyk op mense wat gewone werke doen. • Mense dink maklik dat 'n tuinwerker geen ander belangstelling/talent /geleerdheid het nie/se huis bouvallig is. • Mense doen nie altyd moeite om tuinwerkers beter te leer ken/oor hulle belangstellings/opvoeding uit te vind nie. • Ons leef by mekaar verby sonder om moeite te doen om mekaar beter te leer ken. • Mense het steeds vooropgestelde/stereotipiese idees oor mense/groepe mense/beroepe. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

8.1.10	Ja. Die verteller se pa het ... • vir Johannes die goed gegee wat hy nie meer gebruik het nie/vir Johannes uitgehelp. • nie die goed wat hy nie meer wou hê, net weggegooi nie. • nie die goed wat hy nie meer wou hê aan Johannes probeer verkoop nie. • goed na sy werker omgesien/sy werker met respek hanteer. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
8.1.11	• Tevredenheid Dit wat Johannes het, maak hom gelukkig. • Dankbaarheid Johannes is dankbaar vir die eenvoudigste goed wat hy kry, want dit maak 'n verskil aan sy lewe/huis. • Nederigheid Johannes het nooit gespog met sy belangrike rol in die kerk nie/het die eenvoudige naam, Johannes, behou. • Eerbied/Respek Johannes spreek die verteller as *Makosi* aan. • Trots Hy was nie skaam dat die verteller sy huis sien of ingaan nie/het openlik gepraat oor hoe hy die materiaal vir sy huis bymekaar gemaak. *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde. Eienskap kan ook omskryf word om by bv. dankbaarheid uit te kom.)*		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.2 'DIE ROEP VAN DIE VLEIKUIKEN' – Margaret Bakkes			
VR NR	**ANTWOORD**		**PUNT**
8.2.1	Die verteller ... • het sy tibia en fibula (been) gebreek. • was lank uit die skool. • kon nie sokkiejol toe gaan nie. • het sy meisie verloor. • het sy vriende verloor. • kon nie direk na matriek gaan studeer nie. • was afhanklik van sy ma om hom oral met die motor te neem. • het slapelose nagte gehad. • was vir vier maande in gips en op krukke. • kon nie weermag toe gaan nie. • het as gevolg van die ongeluk in die wildtuin beland as natuurbewaarder. • moes 'n beenoorplanting van sy heup kry om die been reg te laat aangroei wat sy lewe verder ontwrig het. • het embolus ontwikkel wat sy lewe in gevaar gestel het. • se een been was korter as die ander een. *(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)

8.2.2	Sy broer		(1)
8.2.3	Die dokters het gesê dit sou ses weke duur om gesond te word en dit het vier maande geword. Die regering het gesê dat die vyand nie meer bestaan nie, maar daar was steeds weermagdiens. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
8.2.4	gelukkig/tevrede/vervuld/hoopvol/positief • Hy is waar hy graag wil wees. • Die natuur maak hom rustig. • Sy lewe maak nou sin. • Hy het geglo dat hy weer liefde kon vind (by iemand wat ook in die natuur wou werk en woon). *(Enige EEN emosie en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
8.2.5	C/vrede gemaak het met sy verlede.		(1)
8.2.6 (a)	• Sy pa/die verteller se pa • Die dokters *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
8.2.6 (b)	• Die pa kon met die ma gepraat het om die verteller meer ruimte/ vryheid om sy eie besluite te maak, te gee. • Die dokters kon vir sy ma sê dat sy emosionele welstand belangrik is. *(Of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 8.2.6 (a) moet korrek wees om die punt by Vraag 8.2.6 (b) te verdien.)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.2.7 (a)	traumatiese gebeure te verwerk.		(1)
8.2.7 (b)	Ek sal ... • weet dat trauma op verskeie maniere verwerk kan word. • in die natuur antwoorde gaan soek vir my trauma/probleme. • luister na die raad van ander mense oor hoe om my trauma te verwerk. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 8.2.7 (a) moet korrek wees om die punt by Vraag 8.2.7 (b) te verdien.)*		(1)
8.2.7 (c)	Die verteller sou dalk/moontlik ... • met depressie in 'n hospitaal beland het/erger depressie gehad het/nie rigting in sy lewe kon kry nie/doelloos wees/nooit gelukkig wees nie. • 'n swakker verhouding met sy gesin hê. • al meer vereensaam het, (want sy vriende sou nie meer kom kuier nie.) • nie in sy geliefde natuur kon wees en gesond word nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)

8.2.8 (a)	• In die lang maande na sy operasie/Na sy ongeluk. • Toe hy vir 'n jaar lank Caprivi toe sou gaan. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
8.2.8 (b)	Toe sy meisie ... • moeg was omdat hy gedurig befoeterd was. • besef het dat hy nie sokkiejol toe kon gaan nie. • besef het hy gaan lank met 'n gipsbeen sit. • nie langer die reuk van die gipsbeen kon verduur nie. • nie bereid was om hom vir 'n jaar lank nooit te sien nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde Vraag 8.2.8 (a) moet korrek wees om die punt by Vraag 8.2.8 (b) te verdien.)*		(1)
8.2.9	• Jaap het planne gemaak. Hy wou hom laat vergeet van die operasie/sy siekte/hom bevry. • Jaap het hom na sy oom se wildsplaas genooi. Die verteller het besef dat die natuur hom sou genees. • Jaap het hom nooit in die steek gelaat nie. Hy het hom deur alles bygestaan/wou hom opbeur/Jaap het altyd sy vriend gebly. *(Enige EEN insident en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
			[35]
	TOTAAL AFDELING C:		**35**

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING D: GEDIGTE			
VRAAG 9: *VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL*			
9.1 'BY DIE ROBOT IN EERSTELAAN' – Marita van Aswegen			
VR NR	**ANTWOORD**		**PUNT**
9.1.1	By die vis-en-tjipswinkel (in Eerstelaan)/Tjipswinkel		(1)
9.1.2	• Verbygangers • Mense wat hom daar sien staan • Mense wat by die verkeerslig stilhou/motoriste • Die dogtertjie se ma/die vrou *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
9.1.3	• (Hy hoor) die geld in die blikkie val/die geklingel/geluid van geld wat in die blikkie val/geld klingel in die blikkie. • Die vrou het vir hom gesê daar is nog tien rand. *(Enige een of soortgelyk. Aanvaar ook gepaste aanhalings)*		(1)
9.1.4	• "ingehaak" • "volg" *(Enige een)*		(1)

9.1.5 (a)	Klanknabootsing/onomatopee		(1)
9.1 5 (b)	• Die bedelaar is blind. • Die bedelaar moet op sy gehoor staatmaak. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 9.1.5 (a) moet korrek wees om die punt by Vraag 9.1.5 (b) te verdien.)*		(1)
9.1.6	Die tsotsi/persoon is wreed/gevoelloos/aggressief/dominerend/aaklig/ gevaarlik/skelm/dreigend/agterbaks/'n slegte persoon/koud/soos 'n slang. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
9.1.7	geweet waar die blyplek is nie.		(1)
9.1.8 (a)	C/assonansie		(1)
9.1.8 (b)	D/personifikasie		(1)
9.1.8 (c)	A/vergelyking		(1)
9.1.8 (d)	E/eufemisme		(1)
9.1.9	B/goeie maniere gehad het		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

9.1.10 (a)	uitbuiting		(1)
9.1.10 (b)	Ek sal ... • oplet of mense uitgebuit word. • meer bedag wees op bedelaars en hulle doen en late/hulle nie ignoreer nie. • kyk of daar tsotsi's in die omgewing is waar mense bedel. • mense wat uitgebuit word/swaarkry/minderbevoorregte mense probeer ondersteun. • begrip toon vir ander se lyding/moeilike omstandighede. • probeer om mense goed te behandel/meer empatie/simpatie met bedelaars hê. • nie sommer my geld vir enige bedelaar gee nie. • eerder kos en nie geld gee nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Vraag 9.1.10 (a) moet korrek wees om die punt by Vraag 9.1.10 (b) te verdien.)*		(1)

9.1.11	• Simpatie/Meegevoel/Besorgdheid Die dogtertjie sien die bedelaar se nood raak/dat hy swaarkry. • Empatie/Omgee Die dogtertjie wys vir haar ma dat 'n mens moet omgee vir ander. • Begrip/Sensitiwiteit Sy praat sag sodat hy nie hoor en verleë voel nie. • Oplettend Sy besef/sien dat hy bedel/blind is en oortuig haar ma om nog R10 te gee. *(Enige EEN eienskap en motivering of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)

9.2 'PRYSLIED' – Antjie Krog			
VR NR	**ANTWOORD**		**PUNT**
9.2.1	"sandkliphart"		(1)
9.2.2 (a)	langer/beter		(1)
9.2.2 (b)	sand *(Aanvaar ook sandkleurige)*		(1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

9.2.2 (c)	wegsteek/beheer/binnehou		(1)
9.2.3	Hy is beter as al die ander/die beste kandidaat/beter leier/uitgestaan in 'n groep. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
9.2.4	Met **houtskool**/die kleur van houtskool. Met **as**/die vaal kleur van as. *(Aanvaar aanhaling van reël 5)*		(2)
9.2.5	(Dit dui op) sagte hande/dik palms/baie vleis aan die palms.		(1)
9.2.6	skraal skouers staan/skraal skouers/skouers staan		(1)
9.2.7	"pimpernel"		(1)
9.2.8	• Om uit te hef/te beklemtoon wat hom legendaries/beroemd /opspoorder van harte gemaak het. • Dui aan dat 'n verduideliking/ekstra inligting volg. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*		(1)
9.2.9	('n Stemming van) lofprysing/vreugdevolle/gelukkige/blye/trotse/ feesvierende/ubuntu/gewyde/respekvolle/eerbiedige/vererende/ bewonderende/patriotiese/prysende/motiverende *(Die kern van die stemming moet duidelik aangedui word.)*		(1)

9.2.10	"vandag"/ "'n klein swart ster priem op sy bo-lip"/"vrede, die ma van groot nasies" *(Aanvaar ook "Nelson Rolihlahla Mandela")* *(Enige EEN)*		(1)
9.2.11	vrye vers		(1)
9.2.12	Die digter **prys** Nelson Mandela se goeie kwaliteite/prysname word in die beskrywing gebruik. Die **lied** dui op die sangerige effek/dis vol emosie/gevoel/die herhaling van woorde/frases skep die idee van 'n lied/liries. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*		(2)
9.2.13	• Hy het mense laat saamstaan/weer bymekaar gekry (om deel te wees van mekaar)/gelukkig gemaak/heel/gesond gemaak/se harte aangespreek. • Hy was 'n goeie politikus/politieke leier./Hy het vrede/rustigheid tussen die mense gebring/rasseverhoudings herstel/was nie vol haat nie/het gehelp om Suid-Afrika 'n groot nasie te maak/aangemoedig om mekaar in die oë te kyk/was uitgesproke of energiek in sy stryd teen Apartheid. *(Enige TWEE eienskappe of soortgelyk aan bogenoemde. Die EEN punt gaan oor sy omgee vir mense en die TWEEDE oor sy rol as politieke leier.)*		(2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

			[35]
	TOTAAL AFDELING D:		**35**
	GROOTTOTAAL:		**70**